

Vállalkozási mérlegképes könyvelő

ELLENŐRZÉS

tantárgy

23. téma

(A termelési folyamat, saját
termelésű készletek
értékesítése ellenőrzése)

A termelési folyamat ellenőrzése

Komplex tevékenység, a vizsgálatokhoz jellemzően műszaki felkészültség, szakismeret is szükséges.

- A termékösszetétel vizsgálatát általában
 - az anyag- és munkaigényesség,
 - a fedezeti hányad, a nyereség, a jövedelmezőség szempontjai alapján indokolt elvégezni.
- A gyártási folyamat szervezésének ellenőrzéséhez tartozik
 - a külső (a beszállító, az alvállalkozó) szervekkel való együttműködés,
 - a termelési kooperáció vizsgálata.

2

➤ A termelés programozása

- 1) a termelési feladatok időbeni ütemezését,
- 2) térbeni felbontását (az egyes műhelyek, gépcsoportok részletes feladatainak meghatározását) jelenti

Mindez az operatív programban havi, heti, napi, műszak szerinti bontásban megtervezésre.

Az operatív programok ellenőrzése során vizsgálni kell, hogy:

- ✓ az egyes termelő egységek részére elkészített program helyesen vette-e figyelembe a termelési lehetőségeket, a gépek/munkaerő kapacitását;
- ✓ a visszaigazolt rendelési határidők figyelembe vételével tervezték-e meg a gyártási folyamatokat;

- ✓ a szükséges alkatrészek időben és hiánytalanul rendelkezésre álltak-e;
- ✓ az egyes kapacitás-keresztmetszetek gyártási feladatainak összehangolása biztosított-e;
- ✓ biztosítják-e a különböző kapacitások, termelő egységek egyenletes terhelését, az állásokkal kapcsolatos idővesztések csökkentését;
- ✓ az elkészített programok megfelelnek-e a jövedelmezőségi követelményeknek, nem vezetnek-e a késztermékek hosszú tárolásához, a befejezetlen termelés felduzzadásához.

4

A termelés (gyártás) irányítása a termelés zavartalan folytatása érdekében magába foglalja

- a munkák indítását,
- a munkaadagolást,
- a gyártási folyamat ellenőrzését, zavarok elhárítását,
- a termelési programok (tervek) teljesítésének, a gyártás előrehaladásának operatív ellenőrzése
 - ✓ az egyes munkahelyek/műhelyek/üzem a program szerinti feladatot kompletten (műveletenként, alkatrészenként, termékenként) teljesíti-e?
 - ✓ a váratlan fennakadások operatív elhárításáról megfelelő időben gondoskodtak-e? → az illetékes vezető haladéktalanul értesült-e a problémáról és időben intézkedett-e az akadály elhárításáról.

5

A programtól való eltérések okait a hibák és problémák behatárolása érdekében részletesen kell ellenőrizni, a hiányosságok vajon mennyiben kapcsolatosak:

- ✓ a rendelésállomány nyilvántartásának pontatlanságával,
- ✓ a gyártási kapacitások részletes ismeretének hiányával,
- ✓ műszaki előkészítés pontatlanságával,
- ✓ az anyagellátási zavarral, szerszámhiánnyal, vagy létszámhiánnyal stb.

6

A termelés ütemtelensége növelheti a termelésirányítás eseti, operatív intézkedéseit, szervezetlenséget, kapkodást, egyenletlen kapacitáskihasználást stb. okozhat, ezért ezt folyamatosan ellenőrizni kell

- a termékkibocsátás ütemessége a kész- és félkész termékek analitikus nyilvántartásai, a minőségellenőrzési bizonylatok és munkautalványok alapján ellenőrizhető. A raktárra vétel ütemének eltérései vizsgálандók, mert ezek származhatnak a raktárba szállítás késedelméből is.

7

A minőség-követelmények betartásáról a termelés teljes folyamata alatt a vállalkozás minőségellenőrző szervezete gondoskodik → a minőség szabályozástól, a minőségellenőrzés rendszerétől és színvonalától függ.

A minőségellenőrzés feladatkörébe tartozik:

- a minőség szabályozás,
- a szabványok kidolgozása,
- az anyagátvétel minőségellenőrzése,
- a gyártásközi minőségellenőrzések és
- a késztermék végellenőrzése.

A minőségellenőrzés személyi és tárgyi feltételei helyzetéből megállapítható, hogy a vállalkozás milyen jelentőséget tulajdonít a gyártmányok minőségének.

8

Feltételek (személyi és tárgyi) vizsgálati szempontjai:

- ✓ biztosított-e a szükséges létszám (szakképzettség, a gyakorlat megléte),
- ✓ a folyamatos továbbképzés, a rendszeres, pontos tájékoztatás.
- ✓ megfelelő, korszerű vizsgálati, mérési eszközök → hatékony minőségellenőrzés, a hibák kiszűrése

9

A selejtügyvitel ellenőrzésének szempontjai:

- ✓ minden selejtet rögzítenek-e → bizonylatolása pontosan megtörténik-e,
- ✓ a selejtanalitikák tartalmaznak-e minden olyan információt, amelyek a selejt oka, a selejtkár, és a felelősség megállapításához szükségesek.
- ✓ a selejtezési jegyzőkönyv tartalmazza-e
 - a munkaszámot,
 - a költséghelyet,
 - a selejtes darabok számát,
 - az utolsó elvégzett művelet megjelölését,
 - a selejt okát és okozóját,
 - a selejtkár összegét stb.

10

A saját termelésű készletek értékesítésének ellenőrzése

A kész- és félkész termékek raktárra vételével kapcsolatban elsődleges ellenőrzési feladat

- ✓ a bizonyító okiratok vagy a késztermékek helyszíni bevizsgálásával azt megállapítani, hogy a termékek minőségellenőrzését maradéktalanul elvégezték-e.
- ✓ nem termeltek-e megrendelői szerződés nélkül raktárra, és ebből nem származtak-e elfekvőségek, az elfekvőségből minőségromlások és leértékelések, értékvesztések.

11

A vállalkozás értékesítési tevékenységét különböző piaci, termelésszervezési tényezők befolyásolhatják (pl. idényszerűség, sorozatnagyság növelésére való törekvés, nem megfelelő termékválaszték).

Az értékesítésnek a szállítási feladatokra fel kell készülnie. A szállítások megtörténte az értékesítési bizonylatok (fuvarokmányok, számlák, szállítólevelek stb.) alapján vizsgálható.

12

Ellenőrzési feladat a késztermék kiszállításra való előkészítésének megítélése a következő szempontok alapján:

- ✓ a raktárak – a megrendelések, a szerződések adatainak ismeretében – időben és megfelelően felkészülnek-e a késztermékek befogadására és átvételére (anyagmozgatás, raktártér biztosítás, göngyöleg és csomagolóanyag biztosítása stb.);
- ✓ a raktárra vétel és az elszállítás között biztosítják-e az előkészítéshez szükséges időt. Az időhiány következménye lehet a gondatlan csomagolás, a komplettesség hiánya, kiszerelésnél a pontatlan adagolás, a tartozékok, a különböző okmányok hiánya stb.;

13

- ✓ alkalmazzák-e a korszerű csomagolást (pl. konténerekben) és csomagolóanyagokat, amelyek lehetővé teszik a csomagolás, kiszereelés gépesítését, amely a szállítást, a felhasználást megkönnyíti, az esztétikai követelményeket jobban kielégíti;
- ✓ megfelelően biztosítják-e a késztermékek raktári rendjét, valamint a raktári és a diszpozíciós nyilvántartások összhangját.

14

A késztermékek szállítása történhet

- saját fuvareszközzel vagy
- külső fuvarozóval, de a kiszállítást
- végezheti a vevő is.

A leggazdaságosabb megoldások érdekében a szállítási és rakodási igényeket előre pontosan fel kell mérni, meg kell tervezni és szervezni. A szállítások szervezettségét a szállítási ütemtervek alapján értékeljük.

15

Vizsgálni kell továbbá, hogy megfelelő-e:

- ✓ a csomagolás módja, az áruféleség jellegének (súly, térfogat stb.);
- ✓ a szállítási távolság és az átrakodási szükséglet megállapítása;
- ✓ a kiválasztott szállítóeszköz az áru fizikai tulajdonságainak;
- ✓ a választott fuvareszköz gazdaságossági szempontból (vasúti-, vízi-, közúti-, esetleg légi szállítás).

Számszerűsíteni kell az ellenőrzés során

- a többlet fuvardíjakat, és
- a kivásználatlan rakodó és szállító kapacitások fenntartási és üzemelési költségeit is.

16

A saját fuvareszközök ellenőrzése során a menetlevelek alapján vizsgálhatjuk a tehergépkocsi tényleges terhelését, a terhelt és üres kilométer teljesítmények viszonyát, az állásidőket stb.

A fenntartási és üzemeltetési költségek ellenőrzése, elemzése keretében

- ✓ a gépkocsi park állapotát,
- ✓ a javítási és karbantartási költségek alakulását,
- ✓ az üzemanyag fogyasztást is célszerű kapcsolódóan vizsgálni.

17

A kiszállított késztermékek bizonylatolásának és számlázásának ellenőrzése

Az értékesítési folyamat része

- a késztermék raktárból való kiszállítása,
- a fuvarokmányok kiállítása, továbbá
- a vevő telephelyén történő átadás esetén a termék átadás-átvételének igazoltatása.

18

A teljesítést igazoló okmányok (raktári kivételezési jegyek, szállítólevelek, átvételi igazolások stb.) képezik a számlázás alapját.

Ennek keretében ellenőrzendő, hogy:

- ✓ a rendszer zárt-e, az biztosítja-e minden tétel hiánytalan és időben történő számlázását;
- ✓ nem fordulnak-e elő számlázatlan tételek, kétszeres számlázások;
- ✓ a teljesítés (átadás-átvétel) igazolásának okmányait a számlázás és a könyvelés időben megkapta-e, a kiszállított késztermék leszámlázása és ellenértékének beszedése megtörtént-e.

19

A raktári nyilvántartás és a könyvelés adatai alapján egyeztetni kell

- ✓ a kiment számlákat,
- ✓ a számlák számszerű helyességét,
- ✓ az árak helyességét, (a felárakat, az engedményeket is),
- ✓ a felszámított szállítási költségek indoklását,
- ✓ a számszaki műveletek helyességét,
- ✓ az általános forgalmi adó felszámítását stb.

20